

skal være saa tilbunds og selvstændig inde i saa særlige Forhold som disse. Naar det ærede Udvalg ikke er bedre inde i disse Forhold, end det er, saa kan jeg kun tænke mig, at Grunden dertil er den, at man i Sandhed ikke bliver søvant, fordi man ser paa Papirer fra en Skipper. Altsaa, naar man skal se Forholdene rigtigt igennem, saa skal man se, baade hvad der staa i Limierne, mellem dem og paa Landkortet og anvende Sammenligningsstatistik osv. Jeg vil bede den ærede Ordfører at erindre, at i dette lille fattige Hul, om jeg saa maa sige, er her tiende Sømand hjemme, naar Flaaden udskrives, og der hører hvert tiende Skib i Niget hjemme. Jeg skal erindre om, at samtlige Indbyggere i Marstal i den Grad leve af Søfart, at det ikke er overdrevent, naar jeg siger, at der ikke er 5 af 100, som leve af Andet end Søen, og naar den ærede Ordfører fremdrager Svanike, saa vil jeg bede ham erindre, at Bornholm er 10 Kvadratmil stor, og forbølt mellem 6 Kjøbstæder giver det omtrent $1\frac{1}{2}$ Kvadratmil pr. Kjøbstad, medens Marstal ligger saaledes, at den ikke har 2000 Ddr. Land Opland, ikke $\frac{1}{5}$ af en Kvadratmil og altsaa ikke $\frac{1}{10}$ af det Opland, som Svanike har. Jeg kjender ikke Svanike, men jeg kan uden at se paa Kortet sige, at der i denne By er ganske andre Næringskilder end Søfart, der drives Jordbrug og Handel; men Marstal ligger paa en lille Ø og saaledes, at ingen Handel kan trives der, fordi Bønderne maa fjøre forbi Den's Kjøbstad, førend de komme til Marstal. Denne By har altsaa ingen anden Næringskilde end Skibene, og de kunne ikke ligge i Havnen paa Grund af forventet Stormflod, de maa gaa bort fra Byen, dersom man ikke gjør Havnemølen større, det er det, hvorefter Sagen dreier sig. Nu gad jeg vide, om Staten er tjent med, at $\frac{1}{10}$ Del af den danske søfarende Befolkning, som sikkert ikke hører til den ringeste, spredes til alle Sider og maasse ikke mere vender hjem. Jeg vil ikke rose denne Befolkning, men jeg vil blot henvise til, hvad Alfred Hage i sin Tid har sagt, og der er et gammelt Ordprog, som siger, at, hvor i Verden man kommer hen, finder man visse Spørgsmaal. Nu siger jeg, naar det er saaledes, og det er virkelig saaledes, tro de ærede Medlemmer, at denne Flaade paa 3—400 Skibe, naar den spredes for Alverdens Vinde, søger hjem til Danmark igjen, jeg siger nei, og derfor siger jeg, at det foreliggende Spørgsmaal er et Stats-spørgsmaal. Det kan være omtrent det Samme, til hvilken Side Resolutionen kommer til at gaa i Dag, men Grundene skulle staa fast i Rigsdagsstænden for en anden Gang, det skal være sagt, hvad der er Sandhed, og saa maa de Herrer beslutte, hvad de ville. Det har ikke Stort at sige, thi der vil ganske vist komme den Dag, da man tager Beslutning i Byens Favn. Nu kan det ærede Medlem tro mig; men han gaar den samme Vej, som vor Regjering har gaaet alle Dage, man

understøtter først en By, naar den er ødelagt. Man understøtter Søby Haun, hvor der neppe hører en Pæreskude hjemme, man understøtter Ribe Kommune, hvor der ingen Søfart kan blive, det gjør man bagefter. Nu er man i det danske Folkething ikke beredvillig til at understøtte Marstal, men derimod til at understøtte saa elendige Rønner som Smaakjøbstæderne paa Bornholm. Nei, mine Herrer, hjælp i Tide og hvor der er Noget at gjøre, saa skulle de se, at der her er en Sømandsbefolkning, som ganske sikkert bringer det danske Navn til fjerne Lande mere end nogen anden. Naar det ærede Medlem siger, at Marstal Intet har gjort, saa vil jeg dog spørge, hvorledes tror det ærede Medlem, at 300 Skibe kunne ligge i aaben Sø uden noget Børn? Den Mole, som ligger der, er maasse den længste her i Landet, den er en Fjerdingvei lang, og den er bygget af lutter Kampsten; tror man, at en saadan Mole vozer frem af Landet for Intet? Den har Marstal selv lagt ved private Kræfter. Min Hovedbetragtning er den, at, naar Statsmaskineriet skal sættes i Gang, og der skal ydes Statshjælp til Noget, saa skal man fornuftigvis hjælpe paa de Steder, hvor der er Villie og Kraft til at gjøre Noget, og jeg vil sige det ærede Medlem, at jeg tror ikke, det vil hjælpe synderligt paa Svanike, om man tilstaa den det Laan, der her er Tale om, thi denne By ligger saaledes, at det er for sildig at gjøre Noget, det er en hensygnende By ligesom Søby og Ribe (Stemmer: Nei, Nei!) Ja, gid det var bedre; men jeg vil gjøre opmærksom paa, at da alle andre Byer i Landet være omtrent ligesaa store som nu, eksisterede Marstal ikke, den er en ganske ny By, og derfor siger jeg, det er ikke en By, om hvilken man kan sige, at den bliver der, hvordan end Forholdene ere. Nei, Byen er fremvoget alene ved en kraftig Spøbefolkning, og de Herrer kunne begribe, at naar den ikke kan finde noget Børn i Byen, saa vil den ikke blive der. Jeg anerkjender, at Konsekventernes Magt er en farlig Ting ved Bevillinger; men de Herrer behøve ikke at være bange for, at Konsekventen her vil være farlig, thi desværre eller desbedre, ligesom man vil, have vi ingen anden Kommune her i Landet, der ene og alene er baseret paa Søfart end Marstal.

Ordføreren (Th. Nielsen): Jeg bliver næsten bange for at komme i Kast med de to ærede Herrer fra Wexø (Stenstrup) og fra Thisted (Tagd), thi de føre mig op i altfor høie Regioner, de appellere til fjerne Egne, til Fædrelandskjærlighed og meget Andet (Ja), og jeg vil derfor forsøge, om jeg kan føre de Herrer tilbage til et nok saa nøgternt og nok saa ædru Standpunkt. Jeg vil rette følgende Spørgsmaal til de ærede Herrer: Ville de istedet for at komme med en Mængde Talemaader oplyse os om, hvor stor Marstal Kommunes Gjæld er; thi der foreligger